

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra germanistiky

Bakalářská práce

Nácvik výslovnosti v kontextu výuky
němčiny jako dalšího cizího jazyka po
angličtině

Pronunciation practise in the context of
teaching German as another foreign
language after English

Vypracovala: Alena Nechvátalová, NJ-SV, 3. ročník
Vedoucí práce: doc. PaedDr. Hana Andrášová, Ph.D.

České Budějovice 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma „Nácvik výslovnosti v kontextu výuky němčiny jako dalšího cizího jazyka po angličtině“ vypracovala samostatně s použitím pramenů uvedených v bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s novým ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne ..... Podpis .....

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní doc. PaedDr. Haně Andrášové, PhD. za odborné vedení, cenné rady a připomínky při konzultacích, které mi pomohly při vypracování mé bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá nácvikem výslovnosti v kontextu výuky němčiny jako dalšího cizího jazyka po angličtině. Teoretická část práce popisuje především cíle výuky na základní škole dle RVP ZV a jevy na suprasegmentální a segmentální úrovni.

Praktickou část práce tvoří výběr slov ze slovníků z učebnic němčiny pro základní školy na úrovni A1, a to z Deutsch mit Max 1 a Super! 1. Z každé z učebnic jsou vybrána taková slova, jejichž výslovnost je v němčině stejná jako výslovnost v angličtině a taková, která mohou žáky pod vlivem angličtiny svádět k výslovnostním chybám. Díky těmto výběrům slov je zjištěn podíl slov se vztahem k angličtině, která se v učebnicích nachází.

Abstract

Bachelor thesis deals with the practice of pronunciation in context of teaching German as another foreign language after English. The theoretical part describes mostly phenomena on both super segmental and segmental levels, and the aims of teaching at elementary schools according to RVP ZV.

Practical part is concerned with the list of words taken from the dictionaries in Deutsch mit Max 1 and Super! 1. These textbooks of German are designed for Elementary schools on level A1. Words that can be mispronounced because of the influence of English are written down in the list. The share of words connected with English is ascertained thanks to this selection of words.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Jazykovědné disciplíny	8
2.1 Fonetika a fonologie	9
3. Segmentální a suprasegmentální rovina.....	10
4. Vybrané suprasegmentální jevy	11
4.1 Přízvuk.....	11
4.1.1 Přízvuk v němčině	11
4.1.2 Přízvuk v angličtině.....	13
4.1.3 Přízvuk v češtině.....	14
4.1.4 Srovnání přízvuků v češtině, angličtině a němčině	15
4.2 Intonace.....	16
4.2.1 Intonace v němčině.....	16
4.2.2 Intonace v angličtině.....	18
4.2.3 Intonace v češtině	20
4.2.4 Srovnání intonací v češtině, angličtině a němčině.....	20
4.3 Důsledek přízvuku - redukce	21
4.3.1 Redukce v němčině.....	21
4.3.2 Redukce v angličtině	22
4.3.3 Redukce v češtině	22
4.3.4 Srovnání redukcí v češtině, angličtině a němčině.....	22
4.4 Pauzy.....	23
4.4.1 Pauzy v němčině.....	23
4.4.2 Pauzy v angličtině.....	23
4.4.3 Pauzy v češtině	23
4.4.4 Srovnání pauz v češtině, angličtině a němčině	24
5. Segmentální jevy	25
5.1 Vokály.....	25
5.1.1 Německé vokály	25
5.1.2 Anglické vokály.....	26

5.1.3	České vokály	26
5.2	Dvojhlásky	27
5.2.1	Německé dvojhlásky.....	27
5.2.2	Anglické dvojhlásky	27
5.2.3	České dvojhlásky	28
5.3	Srovnání němčiny a angličtiny	29
5.3.1	Samohlásky.....	29
5.3.2	Souhlásky	30
6.	Cíle výuky na základní škole dle RVP ZV	33
7.	Analýza učebnic	36
7.1	Učebnice Deutsch mit Max 1.....	36
7.1.1	Shrnutí analýzy Deutsch mit Max 1	38
7.2	Učebnice Super! 1	38
7.2.1	Shrnutí analýzy Super! 1	41
7.3	Porovnání učebnic.....	41
8.	Analýza cvičení	43
8.1	Deutsch mit Max 1 – 3. Lekce	43
8.2	Super! 1 – 8. Lekce	48
8.2.1	Srovnání analýz cvičení v obou lekcích	53
9.	Závěr.....	54
10.	Seznam použité literatury	57

1. Úvod

Správná výslovnost je při učení se cizímu jazyku velice důležitá. Nestací naučit se pouze gramatiku a osvojit si slovní zásobu, podstatné je také porozumět jevům na segmentální a suprasegmentální úrovni.

Nácvik správné výslovnosti je obtížnější v tom případě, pokud se žák tento jazyk učí jako druhý cizí jazyk. V případě mé práce se jedná o nácvik výslovnosti ve výuce němčiny jako dalšího cizího jazyka po angličtině.

Nejenže má každý jazyk své charakteristické hlásky, které mohou ostatním při nácviku výslovnosti činit problémy, ale také se od ostatních jazyků odlišuje jevy na suprasegmentální úrovni. V této práci jsou popsány takové suprasegmentální jevy, které jsou pro nácvik správné výslovnosti podstatné. Tyto jevy jsou popsány nejprve v rámci německého, anglického a českého jazyka, poté následuje vyvození možných chyb, které mohou při nácviku výslovnosti vzniknout. V rámci segmentální úrovně jsou popsány vokály a dvojhlásky v němčině, angličtině a češtině a dále interference mezi němčinou a angličtinou. V práci jsou dále definovány cíle výuky na základní škole dle RVP ZV.

Abychom se mohli věnovat analýze výslovnostních cvičení, je třeba nejprve analyzovat slovní zásobu učebnice. V praktické části jsou proto vybrána slova ze slovníků z učebnic němčiny Deutsch mit Max 1 a Super! 1 podle dvou kritérií, nejprve slova vyslovující se v němčině stejně jako v angličtině, a poté slova, která mohou žáky pod vlivem angličtiny svádět k výslovnostním chybám. Vzhledem k rozsahu práce jsem po dohodě s vedoucí práce od analýzy výslovnostních cvičení v celé učebnici upustila, rozhodla jsem se pouze pro analýzu slov jedné lekce z každé z učebnic.

2. Jazykovědné disciplíny

Tato bakalářská práce se zabývá nácvikem výslovnosti němčiny jako dalšího cizího jazyka po angličtině, německý a anglický jazyk jsou tedy v mé práci klíčovými tématy. Jednotlivými jazyky se zabývá jazykověda. Nejprve uvedu krátkou definici jazykovědy a její dělení, dále vymezím disciplíny jazykovědy, které jsou pro mou práci podstatné.

Jazykověda je podle Boka (1992, 22) věda zabývající se „popisem a zkoumáním jazyka resp. jazyků z nejrůznějších hledisek.“ Jazykovědu můžeme rozdělit na jazykovědu obecnou, konkrétní a srovnávací.

Obecná jazykověda se zabývá např. vznikem a podstatou jazyka nebo fungováním jazyka.

Konkrétní jazykověda studuje konkrétní jazyky nebo jazyky vzájemně příbuzné. „Sem patří např. jazykověda indoevropská, slavistika, germanistika apod.“ (Bok 1992, 22)

Srovnávací jazykověda srovnává hláskosloví, slovní zásobu a gramatické tvary jednotlivých jazyků, a tím zkoumá jejich příbuznost.

(srov. Bok 1992, 22-23)

Bok (1992, 24-25) uvádí následující jazykovědné disciplíny, ze kterých se lingvistika skládá.

Fonetika je věda zabývající se zvukovou stránkou řeči.

Fonologie je věda zabývající se zvukovými prostředky jazyka. Základní jednotkou je zde foném, který mění význam slova.

Lexikologie je věda zabývající se slovní zásobou daného jazyka.

Syntax neboli skladba je věda zabývající se vztahy mezi slovy a stavbou věty nebo souvětí.

Etymologie je věda, která zkoumá původ slova, původní význam slova, případně příbuznost se slovy jiných jazyků.

Stylistika je věda zabývající se výběrem jazykových prostředků během řeči.

2.1 Fonetika a fonologie

Fonetika a fonologie patří mezi jazykovědné disciplíny, které mají v mé práci zásadní význam, proto se jimi budu nyní podrobněji zabývat.

Pačesová (1989, 6) uvádí, že fonetika je věda „zkoumající artikulační, akustickou a percepční stránku zvukových prvků, a to tak, jak se projevují v mluvených projevech. V nejširším slova smyslu je fonetika vědní disciplína, která zkoumá zvukovou stránku jazyka ze všech aspektů, tj. zkoumá fyziologickou činnost mluvidel, akustickou podstatu zvuků, percepci zvukových elementů a identifikaci řečových prvků.“

Fonologie je podle Skaličkové (1982, 242) věda o „funkčních hodnotách zvukového materiálu řeči.“ Základní jednotkou fonologie je foném - jednotka, která mění význam slova. „Fonémy vyplývají ze srovnání tzv. minimálních párů.“ (Kovářová 2003, 6)

Např.: k ennen x	k önnen	dva různé fonémy
f ragen x	t ragen	
M itte x	M iete	rozdílná kvantita fonémů
H und x	u nd	přítomnost / nepřítomnost fonému

(srov. Kovářová 2003, 6)

3. Segmentální a suprasegmentální rovina

V následujících kapitolách se budu zabývat jevy na suprasegmentální úrovni (přízvukem, intonací, důsledkem přízvuku - redukcí a pauzami) a jevy na segmentální úrovni (vokály a dvojhláskami v němčině, angličtině a češtině). Nejprve proto vysvětlím rozdíl mezi těmito pojmy.

- Segmentální rovina je základní rovina, která zahrnuje popis nejmenších jednotek (hlásek a fonémů).
- Suprasegmentální rovina je rovina, která zahrnuje větší celek než segmentální rovina. Do této roviny patří „vyšší fónické celky, jako jsou takty (taktové skupiny), promluvvé úseky, celé fónické řady.“ (Skaličková 1982, 259)

4. Vybrané suprasegmentální jevy

Suprasegmentální jevy sehrávají v mluveném projevu velkou roli a jsou charakteristické pro každý jazyk. Lotko (2009, 63) uvádí, že suprasegmentální (nebo také prozodické) prostředky modulují náš projev a dělají ho přirozeným a srozumitelným. Suprasegmentálními jevy označujeme „pestrou skupinu zvukových modulátorů.“ (Lotko 2009, 63) Mezi zvukové modulátory patří například slovní a větný přízvuk, intonace, redukce jako důsledek přízvuku a pauzy. Těmito jevy se budu podrobněji zabývat, a to tak, že nejdříve popíšu, co je pro jednotlivé jevy charakteristické v němčině, angličtině a češtině, následovat bude jejich srovnání a nakonec odvození možných problémů při nácviu jednotlivých jevů ve výuce němčiny po češtině a angličtině.

4.1 Přízvuk

4.1.1 Přízvuk v němčině

Přízvuk v němčině je dynamický, což znamená, že užívá síly výdechového proudu. Slabiky nesoucí přízvuk jsou vyslovovány podstatně silněji než slabiky, které přízvuk nenesou, čímž se od ostatních slabik liší. V němčině rozlišujeme dva typy přízvuku, a to přízvuk slovní a větný.

4.1.1.1 Slovní přízvuk

Hirschfeld (1995, 51) uvádí, že většina žáků učících se němčinu má ze začátku problémy se správným přízvukem německých slov. Za povšimnutí stojí umístění přízvuchných slabik, které jsou pro každé slovo pevně stanovené, ale mohou zaujímat odlišné pozice.

Nejen přízvuk na správné slabice způsobuje problémy, nýbrž také kombinace specifických prostředků zdůraznění v němčině (hlasitost, melodie, trvání, napětí). Přízvuchné slabiky jsou delší, melodicky zdůrazněné, napjatější, zřetelnější a nepřízvuchné slabiky jsou slabší, melodicky nenápadné, kratší, méně napjaté a méně jasné. Oproti některým dalším cizím jazykům je délka samohlásky v němčině nezávislá na přízvuku, to znamená, že přízvuchné a nepřízvuchné samohlásky mohou být vyslovovány krátce i dlouze, např. přízvuchné dlouhé a krátké samohlásky (*gehen, kommen*) a nepřízvuchné dlouhé a krátké samohlásky (*vorkommen, mitgehen*).

Za povšimnutí stojí také neobvykle silný kontrast napětí mezi přízvučnými a nepřízvučnými slabikami v němčině, který vede k tomu, že jsou nepřízvučné části slov redukovány.

Podle umístění přízvuku ve dvojici stejných slov rozlišujeme jejich význam, např.:

‘August (jméno)	x	Au‘gust (měsíc srpen)
‘Konsum (obchod)	x	Kon‘sum (spotřeba)

Kovářová (2003, 40) uvádí, že se poměrně málo zdůrazňuje přízvučnost a nepřízvučnost předpon. „Patří sem následující předpony: *durch-*, *über-*, *um-*, *unter-*, *wieder-/wider-* a také *hinter-*, *miss-*.“

‘**durch**schauen (dívat se skrz něco) x durch‘**schau**en (někoho, něco prokouknout)

Dále existují v němčině předpony, které jsou vždy buď přízvučné, nebo vždy nepřízvučné.

- Předpony, které jsou vždy nepřízvučné, a jsou tedy neodlučitelné: „*be-*, *ge-*, *emp-*, *ent-*, *er-*, *ver-*, *zer-*.“ Např. *bekommen*, *das Geschenk*, *empfehlen*.
- Předpony, které jsou vždy přízvučné, a jsou tedy odlučitelné: „*ab-*, *an-*, *auf-*, *aus-*, *bei-*, *dar-*, *ein-*, *empor-*, *fort-*, *her-*, *hin-*, *los-*, *mit-*, *nach-*, *nieder-*, *vor-*, *weg-*, *weiter-*, *zu-*, *zurück-*.“ Např. *abgeben*, *mitnehmen*, *vorstellen*.

(srov. Kovářová 2003, 41)

4.1.1.2 Větný přízvuk

Správný přízvuk závisí také na skupinách slov a větných rovinách. Delší věty mohou být rozloženy pauzami do menších skupin obsahově společných slov (například *Am Nachmittag – kommen meine Freunde – in unseren Garten.*). V každé skupině jsou stanoveny přízvučné slabiky (*Am **Nach**mittag – kommen meine **Freunde** – in unseren **Garten.***). (srov. Hirschfeld 1995, 51)

Ve větě nebo ve skupině slov jsou jednotlivá slova nebo slabiky zdůrazněny. Většinou to jsou podstatná jména, slovesa, přídavná jména nebo částice. Členy, předložky, zájmena jsou přízvučné tehdy, pokud mají vyjadřovat kontrast. Přízvučné slabiky bývají

stejně jako u slovního přízvuku jasné, hlasité, a bývají vyslovovány pomaleji než ostatní slabiky. Melodicky jsou vyšší a hlubší než vedlejší slabiky.

Ich fahre morgen nach Berlin. (nicht du)

Ich **fahre** morgen nach Berlin. (Ich fliege nicht.)

Ich fahre **morgen** nach Berlin. (nicht am Montag)

Ich fahre morgen nach **Berlin**. (nicht nach München)

(srov. Aussprache - Der Satzaccent)

4.1.2 Přízvuk v angličtině

Podle Pačesové (1989, 127) slouží přízvuk ve větě k odlišení určité slabiky od slabik ostatních, tedy k jejímu vyniknutí. Můžeme rozlišit dva typy přízvuku, a to přízvuk dynamický a melodický. Přízvuk dynamický vzniká zvýšením intenzity hlasu. „Přízvuk melodický pak představuje jistou charakteristickou úpravu základního tónu hlasu.“ Oba zmíněné typy přízvuku spolu úzce souvisí.

V anglickém přízvuku je patrný rozdíl v intenzitě mezi přízvučnými a nepřízvučnými slabikami. (Skaličková 1973, 85)

V angličtině není umístění přízvuku přesně dané, přízvuk se může nacházet v různých slovech na jakékoli slabice „(‘mother, ex‘perience, into‘nation, through‘out).“ (Skaličková 1979, 147)

Pačesová (1989, 127) uvádí, že v angličtině se v nepřízvučných slabikách mohou vyskytovat pouze „tzv. slabé vokály, tj. /i/ a /o/, případně slabikotvorné souhlásky.“

V angličtině existuje několik pravidel určujících umístění přízvuku. Skaličková (1979, 147) uvádí pár nejzákladnějších:

Víceslabičná slova mívají

- a) Jeden přízvuk: např. ‘sister nebo im ‘portant.

- b) Jeden hlavní přízvuk, který je silnější, a jeden vedlejší přízvuk, který je slabší. Tento druh přízvuku se nachází zejména ve čtyřslabičných a víceslabičných slovech. Např. *ˌdistriˈbution* nebo *resˌˈponsiˈbility*.
- c) Dva přízvuky, které jsou stejně silné. Tyto přízvuky bývají označovány pojmem *level stress*.

Přízvuk *level stress* se nachází

1. Ve složených slovech, která jsou tvořena předponami „jako *anti-*, *arch-*, *dis-*, *ex-*, *half-*, *in-*, *inter-*, *mis-*, *non-*, *out-*, *over-*, *pre-*, *re-*, *sub-*, *ultra-*, *un-*, *under-* apod., které se přidávají k běžně užívaným základům“ (Skaličková 1979, 147), např. *exˈperienced*.
2. Ve složených adjektivech (především pokud je adjektivum první část slova). Např. *ˈgoodˈlooking*, *ˈhomeˈmade*.
3. „Číslovky na – teen (*ˈthirˈteen*, *ˈfourˈteen* atd.).“ (Skaličková 1979, 148)
4. Pokud jedno slovo upřesňuje slovo druhé, pak mají obě slova stejný přízvuk, např. *ˈnextˈMonday*, *a ˈniceˈgirl*.

Level stress může být pozměněn důsledkem toho, že v mluvené řeči podléhá slovní přízvuk přízvuku taktovému. Skaličková (1979, 148) dále uvádí, že pokud se před slovem, které obsahuje přízvuk *level stress* nachází jiná přízvučná slabika, pak se uskuteční pouze druhý přízvuk, pokud ale následuje přízvučná slabika, pak se ve slově uskuteční první přízvuk „(*ˈfourˈteen-ˈfourteenˈbooks-ˈjust fourˈteen*).“ (Skaličková 1979, 148)

4.1.3 Přízvuk v češtině

V češtině rozlišujeme tři druhy přízvuku, a to přízvuk hlavní, vedlejší a větný. Hlavní přízvuk se nachází vždy na první slabice. Např. slovo *škola*. Chudomelová, Matějů (2008, 17-18) uvádějí, že přízvuk vedlejší se nachází u delších, mnohoslabičných slov – na všech lichých slabikách, např. slovo *překontrolovali*, nebo se vedlejší přízvuk nachází také „u slov složených – na první slabice druhé části (*modrobílý*).“

Dále uvádějí, že některá slova, zejména jednoslabičná, přízvuk mít nemusí. Pokud by ale přízvuk měli, pak se bude nacházet na konci věty. Např. *Na dovolenou nás nakonec nejelo pět, ale osm.*

Tato slova většinou ale žádný přízvuk nemají, v tom případě se stávají

- a) „Příklonkami předcházejícího přízvučného výrazu“. (Chudomelová, Matějů 2008, 18). Mezi příklonky můžeme zahrnout krátká zájmena, např. *jí, mě* nebo jednoslabičné tvary slovesa *být* (*jsem, bys*), spojky a částice. Např. *Přečtu si knížku.*
- b) „Předklonkami následujícího přízvučného výrazu. Např. *Myslím, že bude sněžit.*

Větný přízvuk svým umístěním ve větě dotváří význam celé věty, Chudomelová, Matějů (2008, 18) uvádí následující příklady:

- Poslal jsi Petrovi ten **dopis**? (Jedná se o dopis, ne o balík, zprávu apod.)
- Poslal jsi Petrovi **ten** dopis? (Jedná se právě o ten dopis, ne o žádný jiný dopis)
- Poslal jsi **Petrovi** ten dopis? (Dopis měl být poslán právě Petrovi, ne někomu jinému)
- **Poslal** jsi Petrovi ten dopis? (Jedná se o to, zda byl dopis opravdu poslán)

4.1.4 Srovnání přízvuků v češtině, angličtině a němčině

Pro každý jazyk je charakteristický jiný typ přízvuku, díky němuž se vzájemně odlišují.

Pro češtinu to je přízvuk hlavní, vedlejší a větný. Umístění hlavního a vedlejšího přízvuku je pevně dané. Hlavní přízvuk v češtině se nachází vždy na první slabice. Vedlejší přízvuk, charakteristický pro mnohoslabičná slova, se nachází na každé liché slabice. Přízvučné slabiky jsou v češtině zřetelnější. V češtině nedochází k redukci nepřízvučných slabik. Přízvuk v češtině oproti němčině a angličtině nemění význam slova. Větný přízvuk je tzv. „významové centrum věty“ (Mužíková a kol. 2002, 20), které dotváří význam celé věty.

Němčina rozlišuje přízvuk slovní a větný. Přízvuk se většinou nachází na první kmenové slabice, oproti češtině to ale není pravidlem. Přízvučné slabiky jsou stejně jako v češtině zřetelnější, ale navíc také delší.

V angličtině se rozlišuje přízvuk dynamický a melodický. Umístění přízvuku není stejně jako v němčině přesně dané. V angličtině se v nepřízvučných slabikách mohou vyskytovat pouze slabé vokály, popřípadě slabikotvorné souhlásky. Umístění přízvuku je pro angličtinu stejně jako pro němčinu důležité, neboť také určuje význam slova.

Podle mého názoru může k rozdílným přízvukům ve výuce němčiny po češtině a angličtině docházet z následujících důvodů:

Žák ovlivněný přízvukem v češtině, kde je rozdíl mezi přízvučnými a nepřízvučnými slabikami nepatrný, může mít v němčině problém s vyslovením přízvučných slabik silněji než slabik nepřízvučných. Další chybou může být nesprávné umístění přízvuku, žák ovlivněný přízvukem v češtině, kde je hlavní přízvuk vždy na první slabice, může přízvuk na první slabiku dávat vždy i v němčině.

Žák ovlivněný přízvukem v angličtině, kde jedno slovo (např. složené slovo tvořené předponami nebo číslovka) může mít více přízvuků, může nesprávně i do německého slova dávat dva přízvuky.

4.2 Intonace

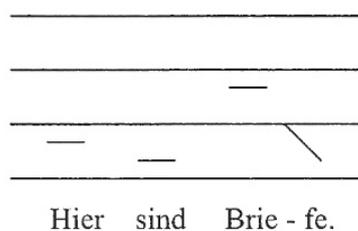
4.2.1 Intonace v němčině

Intonace neboli větná melodie je dána několika prostředky ve větě, a to „průběhem větné melodie, změnou síly nebo tempa hlasu a kladením pauz.“ (Kovářová 2003, 46)

V němčině existují 3 typy větné melodie, stoupavě-klesavá větná melodie, klesavě-stoupavá větná melodie a pokračující větná melodie. (srov. Hirschfeld 1995, 52)

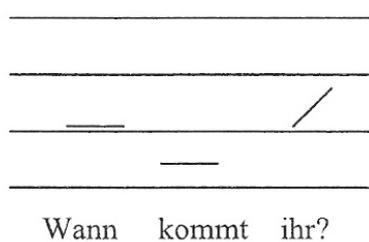
Stoupavě - klesavá větná melodie (terminale Endmelodie)

Tato melodie je charakteristická pro běžná sdělení. Melodie na konci věty klesne.

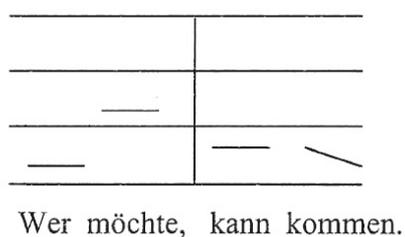
Klesavě - stoupavá větná melodie (interrogative Endmelodie)

Tato melodie je charakteristická pro otázky, dále pro věty zvolací a věty přací. Na konci věty melodie stoupá.

Pokračující větná melodie (progrediente Endmelodie)

Tato melodie je charakteristická pro věty naznačující pokračování, kde až následná část věty přinese konečnou informaci. Melodie klesá až ve druhé části řeči.

Příklady vět podle Kovářové (2003, 46)

4.2.2 Intonace v angličtině

Skaličková (1979, 150) uvádí, že v angličtině rozlišujeme dva typy melodií, tune one a tune two, které se odlišují především způsobem zakončení. Pro oba tyto typy melodie platí, že „nejvyšší bod melodie tvoří první přízvukná slabika; jsou-li před ní slabiky nepřívzvučné, udržují se na nižší úrovni.“. Po první přízvukné slabice začíná melodie postupně klesat, bez ohledu na to, jestli jsou následující slabiky přízvukné nebo nepřívzvučné.

1. Melodie tune one – pro tuto melodii je typický prudký pokles v poslední přízvukné slabice, jestliže po této přízvukné slabice následují ještě nepřívzvučné slabiky, jsou už jen na stejné úrovni. Melodie tune one se používá ve větách oznamovacích, rozkazovacích, zvolacích a v doplňovacích otázkách. (srov. Skaličková 1979, 150)

Příklady této melodie (Skaličková 1979, 150-151)

She works all day in the City.
Why can't you manage it?

I shall see what I can do about it ..
Where shall we go?

Read the first paragraph!
Close the door!

How lovely it all looks!
What a question!

2. Melodie tune two – tato melodie stoupá na konci: „je-li poslední slabika přízvučná, stoupá melodie v ní; následují-li ještě slabiky nepřízvučné, stoupá po těchto nepřízvučných.“ Melodie tune two se používá ve větách neukončených, žádacích, větách ukončených formálně a v otázkách zjišťovacích.

Příklady této melodie (Skaličková 1979, 151-152)

 I've just bought a new pair of gloves ....

 As it was time to finish it ... Did you like it?

 Isn't there anything to be done about it?

 Will you kindly shut the door. Let me know when you get there.

 I should be glad if you helped him. It seems rather a pity.

4.2.3 Intonace v češtině

Mužíková a kol. (2002, 20) uvádějí, že jednotlivé typy vět mají svou charakteristickou intonaci (melodii):

- Pro oznamovací věty je charakteristická klesavá melodie, např. *V létě jezdíme k moři.*
- Pro rozkazovací věty je charakteristická stoupavá melodie na začátku nebo na konci věty, např. *Uklid' si v pokoji!*
- Pro tázací věty je charakteristická klesavě stoupavá melodie (otázky zjišťovací), např. *Půjdeš se mnou do kina?*, nebo stoupavě klesavá melodie (otázky doplňovací), např. *Kdy půjdeme do toho kina?*

4.2.4 Srovnání intonací v češtině, angličtině a němčině

Všechny 3 jazyky se odlišují typy větných melodií.

Pro češtinu jsou charakteristické 4 typy melodií, klesavá melodie pro oznamovací věty, stoupavá melodie pro rozkazovací věty, klesavě stoupavá melodie pro otázky zjišťovací, stoupavě klesavá melodie pro otázky doplňovací.

Pro angličtinu jsou charakteristické 2 typy melodií, a to melodie *tune one* a *tune two*. Zatímco v češtině je pro oznamovací, rozkazovací a doplňovací věty charakteristický pokaždé jiný typ melodie, v angličtině je pro všechny tyto typy charakteristická jedna melodie, melodie *tune one*.

Němčina má 3 typy větných melodií. Klesavou melodii pro běžná vyjádření stejně jako v češtině. Zatímco v češtině je stoupavá melodie typická pro rozkazovací věty, v němčině je stoupavá melodie charakteristická pro přací věty a otázky zvolací. Posledním typem melodie v němčině je pokračující větná polokadence, která je charakteristická pro věty naznačující pokračování.

Němčina se odlišuje od češtiny průběhem melodie v oznamovací větě. Zatímco v češtině je tato melodie klesavá (např. *Zít'ra jdu do školy*), v němčině je tato melodie stoupavě – klesavá (např. *Hier sind **B**riefe*, kde je tučně zvýrazněna přízvučná slabika, kde dojde ke stoupanutí hlasu), což může být pro žáka problematické.

Rozdílnou intonaci ve výuce němčiny po angličtině může způsobit to, že v angličtině je nejvyšší bod melodie na první přízvučné slabice, a dále tato melodie klesá, což platí např. u intonace zvolacích vět v angličtině, zatímco v němčině (stejně jako i v češtině) pro intonaci zvolacích vět platí klesavě-stoupavá melodie. Žák tedy v takovýchto větách může pod vlivem angličtiny klesat hlasem.

4.3 Důsledek přízvuku - redukce

Redukci nemůžeme zařadit do suprasegmentálních jevů jako samostatný celek. K redukci dochází v důsledku přízvuku.

4.3.1 Redukce v němčině

K redukci dochází v němčině v důsledku silného přízvuku.

Dle Machače (2008, 21) patří němčina k jazykům, ve kterých se liší vokály užívané v přízvučných a nepřízvučných slabikách. Redukované vokály se mohou vyskytovat pouze v nepřízvučných slabikách a „ve srovnání s ostatními krátkými vokály jsou kratší a slabší.“

Do redukovaných vokálů v němčině řadíme redukované **e** [ə], např. *habe*, *keine* a vokalické **r** [ʁ], např. *dir*, *Mutter*, *Vater*.

Redukci podléhají všechny nepřízvučné slabiky, např. *be-*, *ge-*, *emp-*, *ent-*, *miss-*, *ver-*, *zer*. Např. *bekommen*, *gefallen*, *empfehlen*, *entschuldigen*, *misstrauen*, *verlieren*, *zerfallen*.

Kovářová (2003, 42) uvádí, že „redukci vykazují především všechny nepřízvučné koncové slabiky zakončené na **-e**, dále koncovky – **en**, - **em**, - **es**, - **et**, - **eln a** – **er**.“

Koncové – *en* bývá v hovorové němčině značně oslabeno, což je ovlivněno předcházející samohláskou, případně souhláskou.

Kovářová (2003, 44) dále uvádí, že k silné redukci nepřízvučného koncového – *en* dochází tehdy, následuje-li po nazální souhlásce.

m + en = slabikotvorné m (kommen, filmem)

n + en = slabikotvorné n (nennen, meinen)

ŋ + en = slabikotvorné velární ŋ (langen, springen)

4.3.2 Redukce v angličtině

Pačesová (1989, 127-128) uvádí, že redukce nepřízvučných slabik je v angličtině daná dynamickým přízvukem. K redukci dochází také ve slovech přejatých, „kde se často i v nepřízvučných slabikách realizují samohlásky neoslabené.“

Dále dochází k oslabování slov formálního významu, jako např. pomocných sloves, předložek a zájmen, tato slova jsou oslabována jako celky. Tento způsob redukce se nazývá New English gradation. „Ve tvarech neredukovaných se takováto slova objevují pouze tehdy, případně-li na ně větný přízvuk.“ (Pačesová 1989, 128)

Pačesová (1989, 128) dále uvádí seznam slov, které této novoanglické gradaci podléhají. Patří mezi ně např. *but*, *do*, *had* nebo *some*.

	Tvary redukované	Tvary neredukované
but	[bət]	[b^t]
do	[də, dʊ]	[du:]
had	[həd]	[hæd]
some	[səm]	[s^m]

4.3.3 Redukce v češtině

V češtině k žádné redukci v důsledku přízvuku nedochází.

4.3.4 Srovnání redukcí v češtině, angličtině a němčině

V němčině dochází k redukci v důsledku přízvuku, a to pouze v nepřízvučných slabikách. Setkat se můžeme s redukováným *e* a redukováným *r*.

V angličtině je redukce stejně jako v němčině daná přízvukem, dochází k redukci nepřízvučných samohlásek. V obou těchto jazycích platí, že psané *e* vyslovujeme jako [ə]. V angličtině např. *about* [ə'baʊt], *taken* ['teɪkən], v němčině např. *Frage* ['fʁa:gə], *bekommen* [bə'kɔmn]). (srov. Přízvuk)

V češtině k takovýmto jevům vůbec nedochází, nedochází k redukci hlásek v důsledku přízvuku.

Jelikož v češtině k žádné redukci hlásek nedochází, myslím si, že naučení správné redukce hlásek v němčině čeština neovlivňuje.

Problém může mít žák s redukcí ve výuce němčiny po angličtině. V němčině dochází k redukcí **e** [ə] a [ɐ]. V angličtině kromě redukce **e** [ə], která je stejná jako v němčině, dochází navíc k redukcí i jiných hlásek, např. **i**→**I** u slova *be*: [bi]→ [bI] nebo **u**→**ʊ** u slova *you* [ju]→ [jʊ], některé souhlásky mohou vlivem redukce dokonce mizet, např. *for* =[fə]. (srov. Skaličková 1979, 168). Z toho vyplývá, že žáci mohou nesprávně pod vlivem angličtiny redukovat v němčině i ty hlásky, u kterých k redukcí nedochází.

4.4 Pauzy

4.4.1 Pauzy v němčině

Podle Hirschfeld (1995, 51) pauzy potřebují mluvčí (k dýchání, ke smyslovému předání) a stejně také posluchači (ke smyslovému pochopení). Pauzy jsou dělány nejen mezi větami, ale také mezi slovy ve větách, pokud je to nezbytné pro porozumění. Pauzy člení vyjádření skupin slov obsahově patřících dohromady na rytmus, případně přízvukné skupiny. Pauzy nemohou být libovolné a nemohou být dávány po každém slově, to by byla narušena srozumitelnost.

4.4.2 Pauzy v angličtině

Skaličková (1982, 48) uvádí, že pauzy se v angličtině dělí na 2 skupiny, a to na pauzy významové neboli logické a na pauzy dechové. Pauzy významové vymezují skupiny slov, které k sobě významově patří. Pauzy dechové slouží k nadechnutí. Správné umístění pauz je velmi důležité, neboť nesprávné umístění může změnit význam sdělení. Skaličková uvádí následující příklad: *Učitel řekl // žák je neschopný. Učitel // řekl žák // je neschopný.*

4.4.3 Pauzy v češtině

V případě delších vět nebo souvětí nevyslovujeme tyto věty jako jeden celek, ale rozdělujeme je na jednotlivé úseky. Správné dělení věty je důležité pro správné pochopení našeho sdělení. Nelešovská (2005, 106) uvádí následující dělení pauz:

- Pauzy fyziologické – drobné pauzy, které jsou vkládány do promluvy. Tyto pauzy nastávají na konci věty za tečkou, případně v souvětí za čárkou.

- Pauzy logické (významové) – tyto pauzy se používají pro správnou formulaci myšlenek. Např. za pomlčkou ve větě: *Vyčkejte příchodu sestry – zbytečně neklepat!* (špatně *Vyčkejte příchodu sestry zbytečně – neklepat!*)
- Pauzy psychologické (emocionální) – tyto pauzy se používají k získání zájmu/pozornosti během projevu.

4.4.4 Srovnání pauz v češtině, angličtině a němčině

Ve všech těchto jazycích je důležité správné umístění pauz z důvodu správného pochopení sdělení a z důvodu dýchání.

Dělení pauz v angličtině a v němčině je stejné, v angličtině dělíme pauzy na významové (logické) a na pauzy dechové. V němčině dělíme pauzy opět na pauzy dechové a na pauzy důležité ke smyslovému pochopení.

Čeština se dělením pauz od angličtiny a němčiny odlišuje, pauzy dělíme na pauzy fyziologické, logické a psychologické.

5. Segmentální jevy

Segmentální rovina zahrnuje systém samohlásek a souhlásek daného jazyka. V této kapitole se budu nejprve zabývat vokály v němčině, angličtině a v češtině, dále německými, anglickými a českými dvojhláskami a nakonec vybranými jevy, mezi nimiž je patrná interference mezi němčinou a angličtinou.

5.1 Vokály

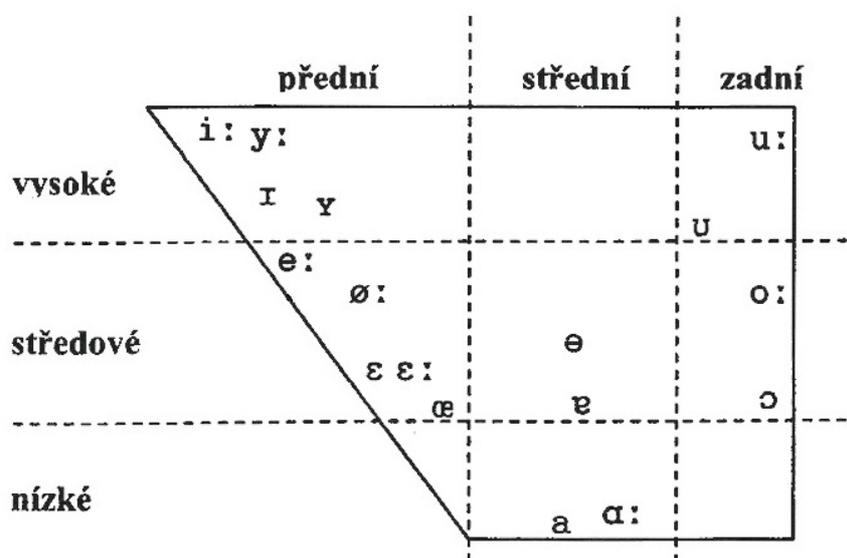
5.1.1 Německé vokály

Systém německých vokálů tvoří 16 vokalických fonémů, jejichž artikulace se liší zejména polohou jazyka a rtů.

Systém německých vokálů se od českého odlišuje

- „dvojitou kvalitou vokálu jednoho typu, např. otevřené e [ɛ] a zavřené e [e],
- přítomností labializovaných vokálů přední řady [y ʏ ø œ],
- přítomností redukováných vokálů [ə ɐ]“

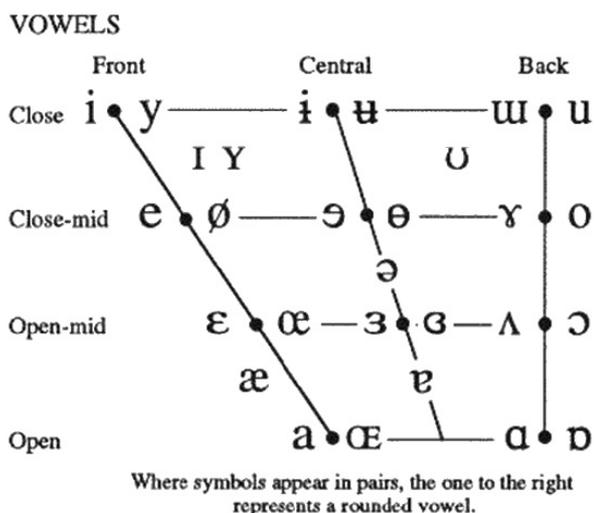
(Machač 2008, 18)

Machač (2008, 19)

5.1.2 Anglické vokály

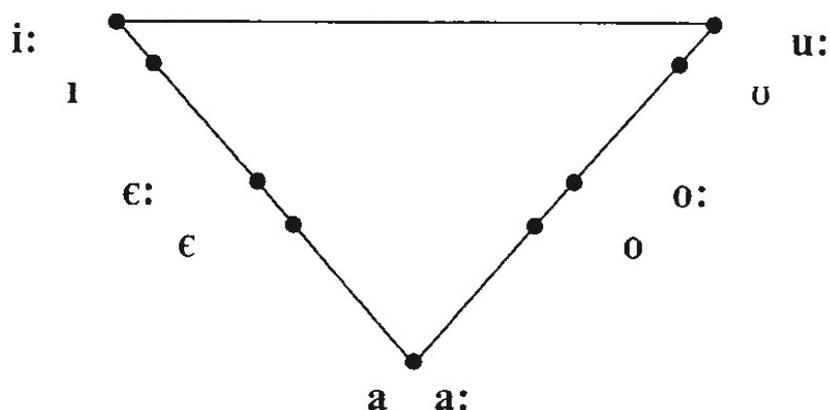
Jak udává Pačesová (1989, 40-41), v angličtině existuje několik verzí vokalických systémů v angličtině. Pačesová se ve své knize drží členění dle Gimsona, který udává, že se vokalický systém v angličtině skládá z 19 vokalických fonémů, a to ze 7 samohlásek krátkých, 5 samohlásek dlouhých, 3 dvojhlásek i-ových, 2 dvojhlásek u-ových a 3 dvojhlásek dostředných.

(srov. Fonetika: transkripce)

5.1.3 České vokály

Systém českých vokálů se skládá z 10 vokalických fonémů, tzn., že německé fonémy, které v češtině neexistují, popřípadě jsou artikulovány v jiné rovině, mohou českým rodilým mluvčím činit problémy.

Kovářová (2003, 14)

5.2 Dvojhlasíky

5.2.1 Německé dvojhlasíky

„Ve spisovné němčině existují tři dvojhlasíky: [ae], [ao], [oø]. Všechny tyto dvojhlasíky jsou složeny ze dvou částí a mají klouzavý charakter.“ (Kovářová 2003, 21) Např. *weit, kaum, Mäuschen*.

První část diftongu tvoří nižší samohláska, která přechází v samohlásku vyšší. Jazyk se tedy zvedá z nižší polohy do vyšší. Německé dvojhlasíky jsou spojením otevřeného a zavřeného vokálu patřící do jedné slabiky.

První vokál nese přízvuk, druhý vokál je vyslovován redukovane, což je důležité pro nácvik správné výslovnosti. (Kovářová 2003, 21)

„Dvojhlasíky psané -ei-, -ai-, -eu-, -äu- bychom neměli vyslovovat jako české -aj-a -oj-.“ (srov. Německá fonetika a výslovnost)

5.2.2 Anglické dvojhlasíky

Pačesová (1989, 53-60) uvádí následující anglické dvojhlasíky:

- Dvojhlasíka /ai/ - pro tuto dvojhlasíku je typický „klouzavý pohyb z pozice palatálního /a/ směrem k místu artikulace, charakteristické pro vokál /i/.“ Dvojhlasíka /ai/ se vyskytuje v přízvučné slabice, na začátku, uprostřed i na konci slova. Např. *child, sky lie, good-bye, might, sleight*.
- Dvojhlasíka /ei/ - pro tuto dvojhlasíku je také charakteristický klouzavý pohyb jazyka – z artikulační oblasti směrem k pozici, která je typická pro i-ovou hlásku. Dvojhlasíka /ei/ se vyskytuje v přízvučné slabice, opět na začátku, uprostřed i na konci slova. Např. *tape, pain, day, weil, they, eight*.
- Dvojhlasíka /ɔi/ - uskutečnění této dvojhlasíky začíná v oblasti /ɔ:/, z této oblasti se pak jazyk přesouvá směrem k oblasti artikulace, která je typická pro krátké /i/. Dvojhlasíka /ɔi/ se vyskytuje v přízvučné slabice, na začátku, uprostřed i na konci slova. Např. *oil, boy*.
- Dvojhlasíka /aʊ/ - při realizaci této dvojhlasíky „jazyk postupuje klouzavým pohybem směrem k oblasti charakteristické pro /u/, končí však zhruba

v artikulační oblasti vymezené pro IoI.“ Dvojhlasčka /aʊ/ se stejně jako předešlá souhlásčka vyskytuje v přízvučné slabice na začátku, uprostřed i na konci slova. Např. *house, now, drought*.

- Dvojhlasčka /əʊ/ - realizace této souhlásčky začíná ve střední středové oblasti, jazyk pak pokračuje směrem k pozici IoI, dochází k posunu dolní čelisti dopředu. Dvojhlasčka se opět vyskytuje v přízvučné slabice na začátku, uprostřed i na konci slova, výjimečně se může vyskytovat na konci slova ve slabice nepřízvučné. Např. *go, stone, road, snow*.
- Dvojhlasčka /ɪə/ - realizace této souhlásčky začíná v oblasti charakteristické pro krátké /i/. Dvojhlasčka /ɪə/ se stejně jako předešlá dvojhlasčka vyskytuje v přízvučné slabice, výjimečně na slabice nepřízvučné, na začátku, uprostřed i na konci slova. Např. *dear, beer, here, weir, bier*.
- Dvojhlasčka /eə/ - realizace této dvojhlasčky začíná v poloze mezi anglickým /e/ a /æ/. Dvojhlasčka /eə/ se vyskytuje v přízvučné slabice, na začátku, uprostřed nebo na konci slova před psaným *r*. Např. *vary, care, there, bear, their, prayer, mayor*.
- Dvojhlasčka /ʊə/ - realizace této dvojhlasčky začíná v oblasti artikulace typické pro krátké /ʊ/. Dvojhlasčka /ʊə/ se vyskytuje v přízvučné slabice (výjimečně v nepřízvučné slabice) uprostřed nebo na konci slova. Např. *poor, sure, tour, Boer*.

5.2.3 České dvojhlasčky

V češtině rozlišujeme 3 souhlásčky, *au-*, *eu-*, *ou-*. Např. *auto, euro, koupit*. Tyto dvojhlasčky jsou v češtině považované za jednotlivé fonémy, ne za spojení dvou samostatných fonémů. Důvodem je to, že se fungují jako jeden nerozdělitelný celek. (srov. *Fonologie češtiny: Dvojhlasčky*)

Machač (2008, 22) uvádí, že „slovo „*proudit*“ lze vyslovit buď dvojslabičně „*prou|dit*“ (Vzduch nemůže volně proudit), nebo trojslabičně „*pro|u|dit*“ (Soused nemůže to maso proudit). V prvním případě se jedná o jednoslabičné spojení vokálů (diftong), ve druhém o dva vokály, mezi nimiž prochází hranice slabiky.“

Dvojhlaska *ou-* patří v češtině mezi dvojhlasiku domácí, zbylé dvě dvojhlasiky, *au-* a *eu-* se vyskytují ve slovech přejatých.

5.3 Srovnání němčiny a angličtiny

V následující části se budu zabývat těmi jevy, v nichž existuje nějaká interference mezi němčinou a angličtinou. Nejprve samohláskami, a poté souhláskami.

5.3.1 Samohlásky

ENG	-	-	ɔ:	-	ɒ	ʊ:	-	ʊ	-	-	-	-	-	-	ɜ:	ə	-
DEU	o:	o	-	ɔ	-	u:	u	ʊ	ø:	ø	œ	y:	y	ʏ	-	ə	ɐ

ENG	ɪ:	-	ɪ	-	e	-	-	æ	-	-	ʌ	ɑ:
DEU	i:	i	ɪ	e:	e	ɛ:	ɛ	-	a:	a	-	-

Podle Biersack (2002, 69)

Z tabulek vyplývá, že v angličtině i v němčině se shodují samohlásky [u:], [ʊ], [ə], [i:], [ɪ], [e]. Níže uvádím příklady slov v němčině a v angličtině, ve kterých se samohlásky shodují, z důvodu znázornění jejich stejné výslovnosti v obou jazycích. Uvedené příklady německých slov podle Kovářové (2003, 16-20) a anglických slov podle Pačesové (1989, 42-52).

- [u:] - v angličtině např. ve slovech *blue, do, soup*
- v němčině např. ve slovech *spuken, der Ruhn*
- [ʊ] - v angličtině např. ve slovech *full, good*
- v němčině např. ve slovech *die Sucht, spucken*
- [ə] - v angličtině např. ve slovech *blue, do, soup*
- v němčině např. ve slovech *keine, lange*
- [i:] - v angličtině např. ve slovech *agree, key, he, piece*
- v němčině např. ve slovech *die Biene, vier, das Tier*
- [ɪ] - v angličtině např. ve slovech *ill, honey, give*

- v němčině např. ve slovech *vielleicht, vierzehn*

- [e] - v angličtině např. ve slovech *bed, said, friend*

- v němčině např. ve slovech *wenn, denn, die Betten*

5.3.2 Souhlásky

ENG	p	b	t	d	k	g	-	-	-	tʃ	dʒ	f	v	θ	ð
DEU	p ^h	b	t ^h	d	k ^h	g	ʔ	pf	ts	tʃ	dʒ	f	v	-	-

ENG	s	z	ʃ	ʒ	-	-	-	h	m	n	ŋ	l	ɫ	ɹ	-	j	w
DEU	s	z	ʃ	ʒ	ç	x	χ	h	m	n	ŋ	l	-	-	ʁ	j	-

Podle Biersack (2002, 56)

Z tabulek vyplývá, že v angličtině i v němčině se shodují souhlásky [p]/[p^h], [b], [t]/[t^h], [d], [k]/[k^h], [g], [tʃ], [dʒ], [f], [v], [s], [z], [ʃ], [ʒ], [h], [m], [n], [ŋ], [l], [ɫ], [ɹ], [j]. Níže uvádím příklady slov v němčině a v angličtině, ve kterých se souhlásky shodují, z důvodu znázornění jejich stejné výslovnosti v obou jazycích. Uvedené příklady německých slov podle Kovářové (2003, 25-35) a anglických slov podle Pačesové (1989, 73-108).

- [p] - v angličtině např. ve slovech *open, happy, stopping*

[p^h] - v němčině např. ve slovech *Plakat, Pfund*

- [b] - v angličtině např. ve slovech *boy, blue, tribe*

- v němčině např. ve slovech *bellen, das Gebäck*

- [t] - v angličtině např. ve slovech *still, wet, letter*

[t^h] - v němčině např. ve slovech *Katze, Deutsch*

- [d] - v angličtině např. ve slovech *do, good, weld*

- v němčině např. ve slovech *dir, das Ende*

- [k] - v angličtině např. ve slovech *count, cut, clear*

[k^h] - v němčině např. ve slovech *wachsen, extra*

- [g] - v angličtině např. ve slovech *give, dog*

- v němčině např. ve slovech *der Garten, gern*
- [ʃ] - v angličtině např. ve slovech *cheese, such, culture*
- v němčině např. ve slovech *Couch, Cappuccino*
- [dʒ] - v angličtině např. ve slovech *gin, strange, jam*
- v němčině např. ve slovech *Gin, John*
- [f] - v angličtině např. ve slovech *feel, offer, self*
- v němčině např. ve slovech *Phonetik, Philosophie*
- [v] - v angličtině např. ve slovech *vote, oven, silver*
- v němčině např. ve slovech *Vase, privat*
- [s] - v angličtině např. ve slovech *soon, basic, face*
- v němčině např. ve slovech *Post, Pseudonym*
- [z] - v angličtině např. ve slovech *lazy, was*
- v němčině např. ve slovech *die Nase, die Hasen*
- [ʃ] - v angličtině např. ve slovech *shine, fish*
- v němčině např. ve slovech *stehen, Sprache*
- [h] - v angličtině např. ve slovech *hot, who*
- v němčině např. ve slovech *haben, halten*
- [m] - v angličtině např. ve slovech *come, summer*
- v němčině např. ve slovech *Komfort, fünf*
- [n] - v angličtině např. ve slovech *many, design*
- v němčině např. ve slovech *trinken, fungieren*
- [ŋ] - v angličtině např. ve slovech *uncle, long*
- v němčině např. ve slovech *singen, der Engel*

- [l] - v angličtině např. ve slovech *let, table*
- v němčině např. ve slovech *alt, Onkel*
- [j] - v angličtině např. ve slovech *yes, beauty*
- v němčině např. ve slovech *Medaille, Fjord*

6. Cíle výuky na základní škole dle RVP ZV

Jelikož se ve své práci zabývám nácvikem výslovnosti němčiny a angličtiny na 2. stupni základní školy, nejprve vysvětlím co RVP ZV je, v jakém kurikulárním dokumentu jsou cíle základního vzdělávání zakotveny a jak jsou formulovány, dále uvádím tabulku popisující cíle základního vzdělávání a nakonec tabulku znázorňující jazykové kompetence pro cizí jazyk, které žáci musí mít, aby dosáhli požadované úrovně na druhém stupni na základní škole.

RVP ZV je dokument na státní úrovni zformulovaný Národním programem rozvoje vzdělávání v ČR. RVP ZV je vytvářen pro jednotlivé obory vzdělávání. „Tento programový dokument konkretizuje obecné cíle vzdělávání, specifikuje klíčové kompetence důležité pro rozvoj osobnosti žáků, vymezuje věcné oblasti vzdělávání a jejich obsahy, charakterizuje očekávané výsledky vzdělávání a stanovuje rámce a pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů, včetně učebních plánů.“ (srov. Rámcové vzdělávací programy)

Cíle základního vzdělávání jsou zakotveny v systému kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od 3 do 19 let. Cílem RVP je vymezení závazných rámců vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy - předškolní, základní a střední vzdělávání.

(srov. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání)

Jak jsem již výše uvedla, jelikož se ve své práci zabývám nácvikem výslovnosti němčiny a angličtiny na 2. stupni základní školy, uvádím nejprve tabulku popisující cíle základního vzdělávání, dále tabulku znázorňující jazykové kompetence pro cizí jazyk, které žáci musí mít, aby dosáhli požadované úrovně na druhém stupni na základní škole.

Cíle základního vzdělávání
umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učít je žít společně s ostatními lidmi
pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

(srov. RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ. *Upravený_RVPZV_se zapracovanými změnami_300613*. 2013, 142 s.)

	Očekávané výstupy - žák
POSLECH S POROZUMĚNÍM	rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
	rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
MLUVENÍ	zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
	mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
	vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM	vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
	rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
PSANÍ	vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
	napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
	reaguje na jednoduché písemné sdělení

(srov. RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ. *Upravený_RVPZV_se zapracovanými změnami_300613*. 2013, 142 s.)

7. Analýza učebnic

V této části se budu zabývat výběrem slov z učebnic němčiny Deutsch mit Max 1 a Super! 1. Vybírat budu slova, která se v němčině vyslovují stejně jako v angličtině a slova, která mohou žáky pod vlivem angličtiny svádět k výslovnostním chybám. Na základě tohoto výběru slov bude zjištěn procentuální podíl slov majících vztah k angličtině, která se v učebnicích nachází.

7.1 Učebnice Deutsch mit Max 1

Slova, která se v němčině vyslovují stejně jako v angličtině

1. das Chatten
2. der Computer
3. das Computerspiel
4. das Eishockey
5. die Email
6. die E-mail-Adresse
7. fair
8. das Handy
9. die Handynummer
10. Inliner fahren
11. das Jogging
12. das Keyboard
13. der Scanner
14. der Skateboard
15. der Trainer
16. das Training
17. das T-Shirt

Slova, která pod vlivem angličtiny mohou žáky svádět k výslovnostním chybám

1. Aerobic machen
2. das Angeln
3. der April
4. der August

5. der Basketball
6. der Dezember
7. das England
8. das Englisch
9. der Euro
10. die Familie
11. der Familienname
12. das Familienfoto
13. der Februar
14. der Floorball
15. der Fußball
16. die Gittare
17. Gitarre spielen
18. die Gymnastik
19. der Hamster
20. der Handball
21. das Hotel
22. der Hunger
23. der Januar
24. das Judo
25. der Juli
26. der Juni
27. das Land
28. die Landkarte
29. der Mai
30. die Mathe
31. die Musik
32. der Nachname
33. die Nationalität
34. der November
35. der Oktober
36. die Orange
37. das Plus
38. das Restaurant

39. der September
40. Ski fahren
41. das Theater
42. der Volleyball

7.1.1 Shrnutí analýzy Deutsch mit Max 1

Ve slovníku učebnice Deutsch mit Max 1 se celkem nachází 593 slov, z toho 59 slov, která se v němčině vyslovují stejně jako v angličtině nebo mohou žáky pod vlivem angličtiny svádět k výslovnostním chybám. Z toho vyplývá, že 9,95 % slov z této učebnice má vztah k angličtině.

7.2 Učebnice Super! 1

Slova, která se v němčině vyslovují stejně jako v angličtině

1. der Hamburger
2. das Baby
3. das T-shirt
4. der Computer
5. die Jeans
6. der Fan
7. das Computerspiel
8. das Computer
9. der Computer-Freak
10. der Computerraum
11. der Gameboy
12. cool
13. der DJ = Diskjockey
14. der Workshop
15. der Radioworkshop
16. der Videoworkshop
17. der Fotoworkshop
18. der Zeitungsworkshop
19. der Tanz-Workshop
20. der Job-Wokshop
21. chatten

22. der Soundtrack
23. das Shopping
24. das (E-)mail
25. die News
26. der Look
27. das Interview
28. der Job
29. das Babysitting
30. der Babysitter
31. babysitten
32. jobben
33. die Jobsuche
34. das Outfit
35. der iPod
36. uncool
37. die Chips
38. die Playstation
39. der Secondhandladen
40. das Fast-Food-Restaurant
41. die Orange
42. der Orangensaft
43. der Snack
44. der Jeansladen
45. joggen
46. der CD Player
47. die Breakdance-Show
48. das Handy

Slova, která pod vlivem angličtiny mohou žáky svádět k výslovnostním chybám

1. die Banana
2. der Fußball
3. das Mitteleuropa
4. der/das Ketchup
5. der Basketball
6. der Volleyball

7. der Volleyballspieler
8. das Volleyballspiel
9. der Fußballspiel
10. der Handball
11. das Eishockey
12. die Gittare
13. der Gittarenspieler
14. die Bassgitarre
15. der Gittarreunterricht
16. das Englisch
17. die Biologie
18. die Mathe
19. die Geografie
20. der Januar
21. der April
22. der Mai
23. der Juni
24. der Juli
25. der August
26. der Euro
27. die Jacke
28. die Familie
29. die Cousine
30. der Cousin
31. die Videokamera
32. das Theater
33. die Theaterprobe
34. das Aerobic
35. die Musik
36. der Name
37. der Vorname
38. die Information
39. die Gymnastik
40. der Fanclub

41. die Pause
42. das Projekt
43. die Spaghetti
44. der Plan
45. das Thema
46. die Show
47. der Moment
48. das Training
49. das Fahrradtraining
50. die Theaterprobe
51. das Restaurant
52. die Orange
53. der Orangensaft
54. die Minute
55. das Problem
56. Probleme lösen
57. das Land
58. der Bus
59. die Note/Schulnote
60. die Adresse
61. die Post
62. die Bank

7.2.1 Shrnutí analýzy Super! 1

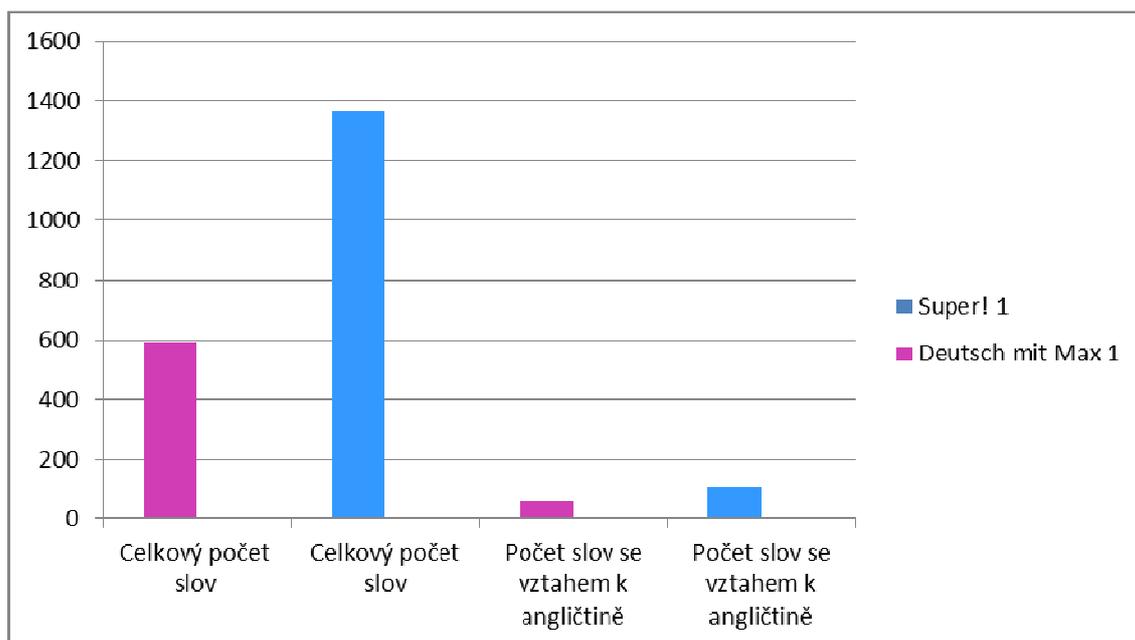
Ve slovníku učebnice Super! 1 se celkem nachází 1365 slov, z toho 110 slov, která se v němčině vyslovují stejně jako v angličtině nebo mohou žáky pod vlivem angličtiny svádět k výslovnostním chybám. Z toho vyplývá, že 8,06 % slov z této učebnice má vztah k angličtině.

7.3 Porovnání učebnic

V následujícím grafu jsou znázorněny výsledky předchozí analýzy učebnic, a to celkový počet slov ze slovníků v učebnicích a počet slov, která mají nějaký vztah k angličtině. Zajímavým zjištěním je to, že ačkoli jsou obě učebnice němčiny, kterými jsem se

zabývala, na úrovni A1, a tudíž by se slovní zásoba měla pohybovat kolem 350 slov, obě učebnice tuto hranici slov překračují. Učebnice Deutsch mit Max 1, jejíž celkový počet slov je 593, překračuje hranici 350 slov o 1,69 násobek. Učebnice Super! 1, jejíž celkový počet slov je 1365, tuto hranici překračuje o 3,9 násobek.

Rozdíl v počtu slov, která mají nějaký vztah k angličtině, je nepatrný. Jak již bylo v předchozí kapitole zmíněno, v učebnici Deutsch mit Max 1 se jedná o 9,95 %, v učebnici Super! 1 je to 8,06 %.

8. Analýza cvičení

Vzhledem k rozsahu práce jsem se rozhodla pro analýzu cvičení pouze v jedné lekci v každé z učebnic. V učebnici Deutsch mit Max 1 jsem pro analýzu cvičení zvolila 3. lekci – Meine Freunde, v učebnici Super! 1 8. lekci - Freizeit a Hausaufgaben. Ze zvolených lekcí jsou vybraná taková cvičení, ve kterých se nachází vybraná slova z kapitoly Analýza učebnic. Slova, která se ve cvičeních nachází, jsou následně znázorněna v grafu.

8.1 Deutsch mit Max 1 – 3. Lekce

Str. 34, cv. 1

1 Zum Training / Na trénink

Hör zu. / Poslouchej.

- Hans: Gehst du jetzt zum **Training**?
- Monika: Ja, dort ist mein **Trainer**.
- Hans: Ist er streng?
- Monika: Sehr. Aber er ist auch nett.
- Hans: Wie lange bleibst du dort?
- Monika: Zwei Stunden.
- Hans: Und wann hast du wieder frei?
- Monika: Um drei.
- Hans: Also tschüs!
- Monika: Ade!

Str. 35, cv. 4 a)

4 Personen beschreiben / Popis osob

a) **Arbeite mit dem Wörterbuch. / Pracuj se slovníkem.**

	dein Trainer		dein Freund deine Freundin
ist			
streng		spielt gut Tennis	–
schnell/langsam		kommt pünktlich	–
groß/klein		lacht gern	–
dick, dünn, schlank		schimpft selten	–
energisch		spricht laut (leise)	–
ruhig		schreibt immer etwas	–
praktisch/unpraktisch		macht Karate	–
modern		–	
nett		–	
sportlich			
sympathisch/unsympathisch			
fair			
prima			
<i>Mein Trainer ist streng und er spielt gut Tennis und Fußball.</i>			

Str. 36, cv. 5 a)

5 Was spielst du am liebsten? / Co hraješ nejraději?

a) **Lies und spiel ähnliche Dialoge. / Přečti a zahraj podobné dialogy.**

Hans:	Monika:
Spielst du nur Tennis, Monika?	Nein, ich spiele auch gern Volleyball .
	Aber Tennis spiele ich am liebsten .
	Und du?
Ich spiele am liebsten Fußball , aber oft spiele ich auch Basketball .	Ich mache auch gern Musik , ich spiele Flöte und Gitarre . Aber Klavier mag ich nicht.
Ich spiele auch Gitarre und Klavier oder Keyboard . Das mag ich.	Magst du Computerspiele ?
Ja, klar!	Ich auch, aber ich spiele nicht oft.

Str. 36, cv. 5 b)

b) Was ist richtig? Was ist falsch?

Monika spielt gern Fußball .	Hans mag Klavier.	Monika spielt gern Klavier.
Hans spielt nicht Basketball .	Hans spielt Gitarre .	Monika mag Computerspiele .
Hans mag nicht Fußball .	Monika spielt Tennis.	Monika spielt Flöte, Hans auch.

Str. 36, cv. 6

6 Freizeit / Volný čas

Was spielt Hans gern (am liebsten), was nicht? Was macht Monika gern (am liebsten), was nicht? / Co hraje Hans rád (nejraději), co ne? Co dělá Monika ráda (nejraději), co ne?

Hans spielt (nicht) gern ...

Monika macht (nicht) gern ...

Was machst du gern? Was nicht? Was spielst du gern? Was nicht?
Was macht/spielt dein Freund/deine Freundin am liebsten?

Str. 37, cv. 8

8 Frag deine Mitschüler. / Ptej se spolužáků.

Antworte auf ihre Fragen. / Odpovídej na jejich otázky.

Was machst du gern?

Was spielst du gern?

Magst du Computerspiele?

Was machst du am liebsten?

Was spielst du am liebsten?

Magst du Pizza?

Was machst du nicht gern?

Was spielst du nicht gern?

Was magst du nicht?

Spielst du Tennis (Fußball)?

Machst du Musik (Karate)?

Mag dein Vater Musik?

.....

Str. 37, cv. 9

9 Rätsel / Hádanka

Finde 5 Sätze. / Najdi 5 vět a napiš je do sešitu.

Wann	kommst	du	komme	aus
→ Monika	→ spielt	↓	Ich	Berlin.
Spielen	gern	↓	Karl	kommt
Sie	Tennis.	↓	sechs.	um
gern	<u>Fußball</u> ?	Meine	Mutter	mag

Monika spielt gern Tennis.

10 Was hörst du? / Co slyšiš?

Hör zu. Was ist richtig? / Poslouchej. Co je správně?

I.	a) Ich spiele <u>Gitarre</u> .	b) Ina spielt nicht gern.	c) Irene spielt <u>Keyboard</u> .
II.	a) Machst du Karate?	b) Martha spielt Karten.	c) Martin mag Karotten.
III.	a) Sind Sie schon hier?	b) Spielen Sie Klavier?	c) Kommen Sie um 4?
IV.	a) Er macht nicht <u>Judo</u> .	b) Er ist nicht Rudolf.	c) Er heißt nicht Hugo.

11 Rate mal! Wer ist das? / Hádej. Kdo je to?

a Ich wohne in Wien, bin sechs Jahre alt und spiele am liebsten mit Puppen. Ich spiele auch gern Computerspiele, aber nicht oft.

b Ich bin 30 Jahre alt, spiele oft Fußball und Basketball. Aber Tennis mag ich nicht. Ich mache auch Jogging.

c Meine Freundin spielt gern Karten, aber ich nicht. Ich spiele Gitarre und Flöte, heute zwei Stunden. Ich komme aus München und mag Fußball.

d Ich bin 10 Jahre alt und mag Sport. Ich spiele Tennis und mache Karate. Mein Bruder spielt Fußball, aber ich mag Fußball nicht.

e Am liebsten spiele ich Klavier. Sport mag ich nicht. Ich mache gern Musik oder spiele Karten. Meine Mutti spielt gern Domino, aber Domino mag ich nicht.

f Ich komme aus Italien und mag Pizza. Ich spiele Fußball und meine Schwester auch. Ich mache gern Musik und spiele Gitarre.

a	b	c	d	e	f
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Str. 39, cv. 12 a)

12 Meine Freunde. Meine Clique. / Moji přátelé. Moje parta.

a) Lies. / Čti.

Ich, Paul, Fabian, Verena, Anne und Maria – das ist meine Clique.

Paul ist schlank und groß, er mag Sport. Er spielt gut Tennis und Fußball.

Sein Hund Akon kommt oft zum Training und spielt auch. Er mag aber Verenas Hund nicht. Verena spielt am liebsten Volleyball und ihre Schwester Anne auch.

Ihr Hund Bess ist sehr klein und ganz ruhig.

Fabian ist ein bisschen dick, aber energisch und lacht immer. Er mag Computerspiele und Schach. Maria ist seine Schwester, sie macht Jogging und spielt Klavier.

Und ich? Ich heiße Tom, mag Sport, spiele Basketball und Tennis. Wir sind oft zusammen, spielen etwas, hören Musik oder gehen ins Kino.

Str. 39, cv. 12 b)

b) Beantworte die Fragen. / Odpověz na otázky.

Wie heißt der Hund von Verena?

Wie heißt Pauls Hund?

Was macht Maria gern?

Wer ist groß und schlank?

Macht Fabian Jogging?

Was spielt Tom gern?

Was spielt Paul gern?

Was spielt Verenas Schwester gern?

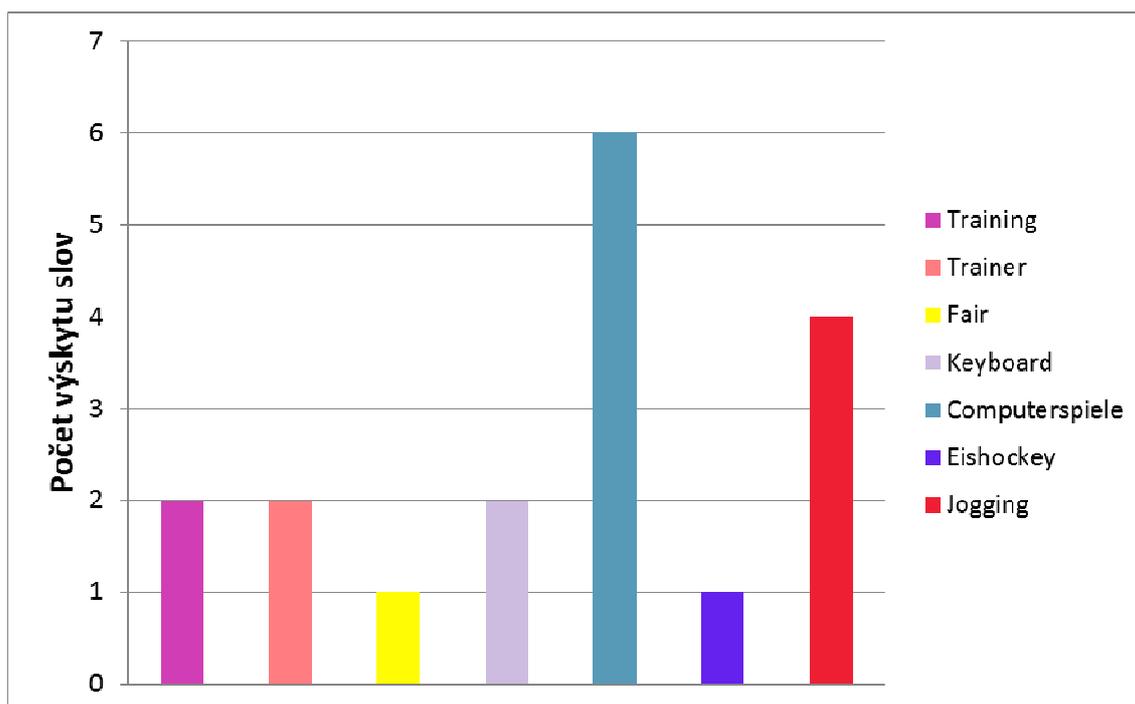
Ist Paul dick?

Wer spielt Klavier?

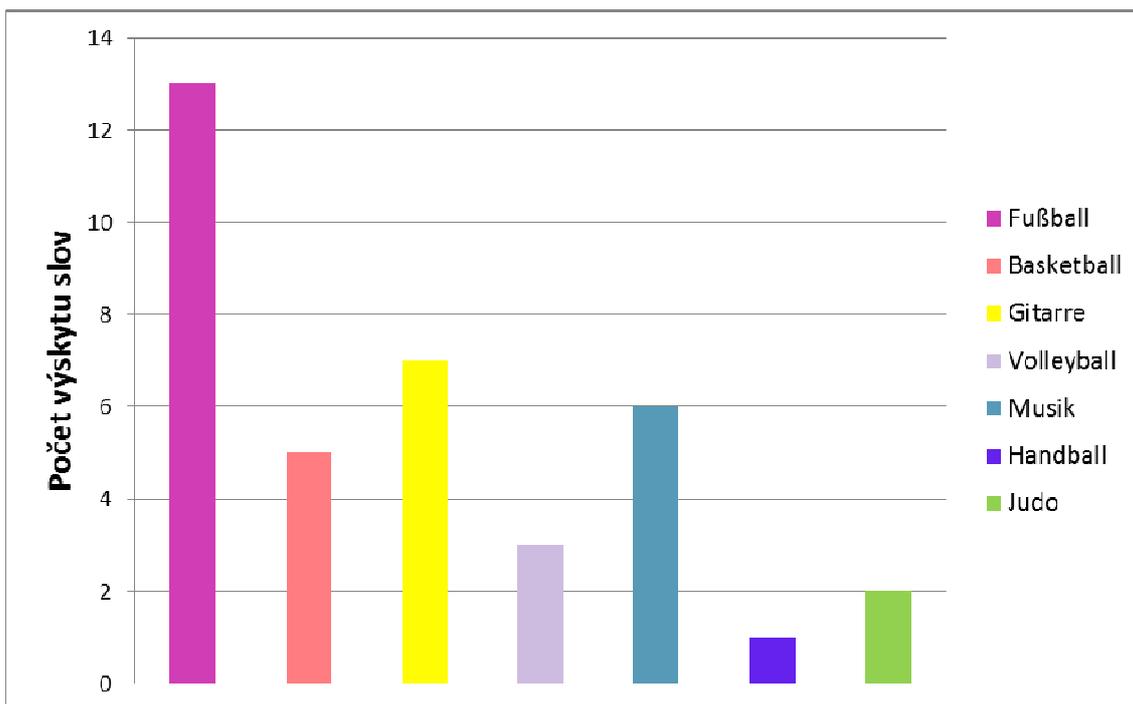
Spielt Fabian Schach?

Wie heißt Fabians Schwester?

Slova, která se v němčině vyslovují stejně jako v angličtině

Slova, která pod vlivem angličtiny mohou žáky svádět k výslovnostním chybám

Závěr:

Z 3. lekce učebnice Deutsch mit Max 1 jsem vybrala 11 cvičení, ve kterých se nachází slova vybraná z kapitoly Analýza učebnic, která mají nějaký vztah k angličtině. Jak lze vidět v předchozích grafech, celkem se jedná o 55 slov. Z toho 18 slov, která se v němčině vyslovují stejně jako v angličtině a 37 slov, která pod vlivem angličtiny mohou žáky svádět k výslovnostním chybám.

8.2 Super! 1 – 8. Lekce

Str. 58, cv. A2

A2 Wohin möchten Mark und Lisa gehen? Kreuze an.

Kam chtějí jít Mark a Lisa? Zakřížkuj.

	zur Karaoke-Party	zum Fußballspiel	zum Tanz-Workshop	zum Film-abend	ins Kino	in den Park	in die Disco
1 Mark möchte ... gehen.	☐ a	☒ b	☐ c	☐ d	☐ e	☐ f	☐ g
2 Lisa möchte ... gehen.	☐ a	☐ b	☐ c	☐ d	☐ e	☐ f	☐ g
3 Sie gehen ...	☐ a	☐ b	☐ c	☐ d	☐ e	☐ f	☐ g

Str. 59, cv. A3

A3 Was möchten Lisa und Mark machen? Ergänze. *Co chtějí dělat Lisa a Mark? Doplň.*

	1. místo	2. místo	...	konec věty
věta	Mark	möchte	am Montag zum Fußballspiel	gehen.
oznamovací	Am Montag	möchte	Mark zum Fußballspiel	gehen.
	Am Mittwoch ...			
	Am Freitag ...			

Str. 59, cv. A4

A4 Wohin? Ergänzt aus A2. *Kam? Doplňte z A2.*

in+prostor

- (a) _____ Park (m)
- (b) _____ Kino (n)
- (c) _____ Disco (f)

zu + akce

- (d) _____ **Workshop (m)**
- (e) _____ **Fußballspiel (n)**
- (f) _____ Party (f)

Str. 59, cv. A5

A5 Ergänze. *Doplň.*

Jugendwoche ... **Cool**. Am Sonntag gehe ich (a) Konzert, am Montag (b) Kino, am Dienstag (c) **Job-Workshop**, am Mittwoch schlafe ich, am Donnerstag gehe ich (d) **Breakdance-Show** und am Freitag (e) Disco. Am Samstag schlafe ich und gehe (f) Park.

Also, ich lerne.

A6 Satzmelodie: Hör und sprich nach. *Větná melodie: Poslouchej a opakuj.*

- Am Sonntag gehe ich zum Konzert. ↘ Kommst du mit? ↗
- Tut mir leid. ↘ Am Sonntag habe ich keine Zeit. ↘
- Das ist aber schade! ↘ Und am Montag zum Volleyballspiel? ↗
- Ja! → Das ist eine tolle Idee! ↘
- Ok, → bis dann. ↘

Přečtěte si rozhovor ve dvojici.

Kommst du mit?

☹ Tut mir leid. Am Samstag habe ich keine Zeit.

☹ Nein, ich habe keine Lust.

☹ Das ist aber schade!

☺ Ja! Das ist eine tolle Idee! Bis später!

Bis dann.

Der Schulhof-Report an der Franz-Liszt-Schule in Hamburg

von unserer Reporterin, Marie Groß

Was machst du so in der Freizeit? Hast du Zeit für die Schule?

Nach der Schule habe ich wenig Zeit. Ich mache schnell meine Hausaufgaben und am Nachmittag gehe ich jobben. Ich arbeite in einem Kiosk. Mein Handy kostet nämlich viel Geld. Ich mache selten Sport. Manchmal gehe ich mit meiner Freundin ins Schwimmbad. Aber nie am Wochenende. **Katja Meyer (17)**

Ich habe dreimal pro Woche Gitarrenunterricht. Ohne Musik kann ich nicht leben. Ich schreibe auch Songtexte. Das macht mir sehr viel Spaß. Und was noch? Ich lese oft. Die Krimis von Agatha Christie finde ich super spannend. Hausaufgaben? Die mache ich manchmal am Abend nach dem Gitarrenunterricht. **Philipp Müller (14)**

Nach dem Unterricht habe ich nie Zeit. Die Schule ist um 15 Uhr aus, dann gehe ich oft zur Theaterprobe. Die Hausaufgaben mache ich immer im Bett vor dem Schlafengehen. Im Moment mache ich auch meinen Führerschein. Meine Freunde kann ich nur am Wochenende treffen, in der Woche haben wir nie Zeit. **Silvia Kaiser (16)**

Viermal pro Woche habe ich Fahrradtraining. Ich fahre immer etwa 20 Kilometer. Ich finde Jan Ullrich toll! Na ja. Hier in Horst kann man nicht viel machen, nur ins Kino oder in die Bar gehen. Schule? Die Hausaufgaben mache ich nie nach dem Training. Da bin ich immer sehr müde. **Sascha Fischer (15)**

B2 Was machen sie in der Freizeit? Notiere. *Co dělají ve volném čase? Poznamenej si.*

- 1 Katja: jobben, *Sport machen, ins Schwimmbad gehen*   3 Silvia: _____
- 2 Philipp: Gitarrenunterricht *haben*, _____   4 Sascha: _____

Str. 60, cv. B3

B3 Lies noch einmal und ergänze. *Přečti si ještě jednou a doplň.*

manchmal • viermal pro Woche • dreimal pro Woche • **selten** • immer • oft • nie

- Katja geht selten zum Sport.
- Philipp hat _____ **Gitarrenunterricht**. Er liest _____ Krimis. Die Hausaufgaben macht er _____ am Abend.
- Silvia macht die Hausaufgaben _____ im Bett.
- Sascha hat _____ **Fahrradtraining**. Die Hausaufgaben macht er _____ nach dem **Training**.

nie selten manchmal oft immer
einmal zweimal dreimal viermal pro Woche

Str. 61, cv. B4 a)

B4 a) Kreuzt an. *Zakřížkujte.*

Wie oft pro Woche ...	nie	selten	manchmal	oft	___mal
schreibst du E-Mails ?	☐	☐	☐	☐	☐
gehst du ins Schwimmbad?	☐	☐	☐	☐	☐
spielst du Computer ?	☐	☐	☐	☐	☐
triffst du deine Freunde??	☐	☐	☐	☐	☐
liest du Zeitung?	☐	☐	☐	☐	☐

Str. 61, cv. B4 b)

b) Macht Dialoge. *Utvořte dialogy.*

Wie oft pro Woche schreibst du **E-Mails**?

Nie. Und du?

Ich? Manchmal.

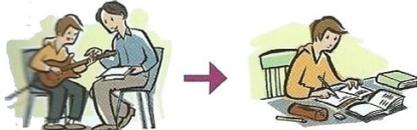
Wie oft gehst du ...?
Oft, dreimal pro Woche.

Str. 61, cv. B5

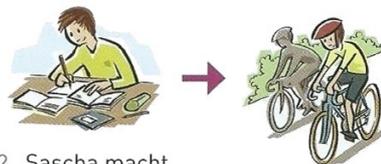
B5 Wann machen Philipp und Sascha die Hausaufgaben? Ergänze.

Kdy dělají Philipp a Sascha domácí úkoly? Doplň.

vor dem **Training** • nach dem **Gitarrenunterricht**

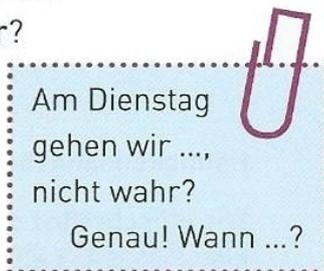
1 Philipp macht die Hausaufgaben _____.

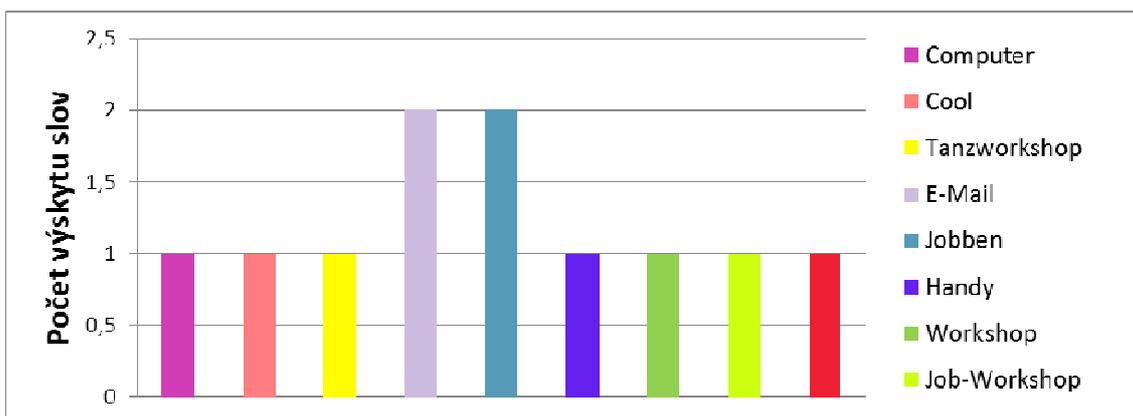
2 Sascha macht die Hausaufgaben _____.

b) Macht Dialoge. *Utvoríte rozhovory.*

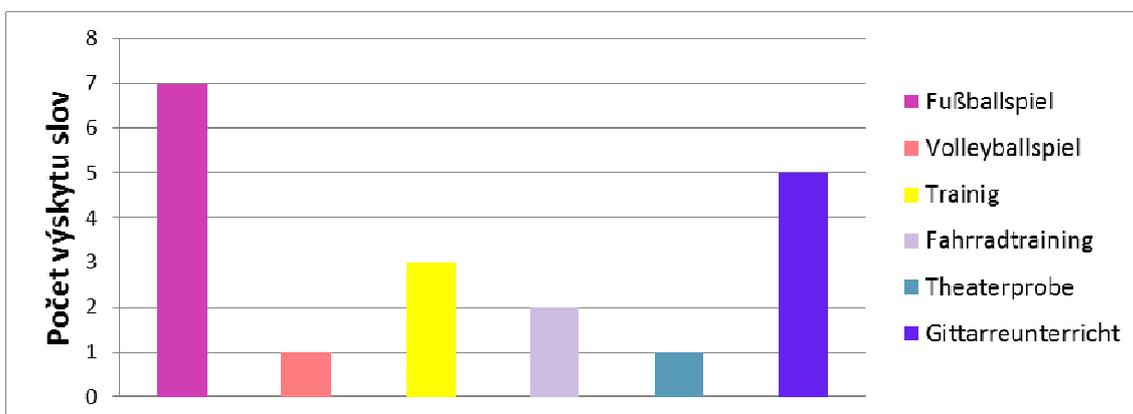
- Am Dienstag gehen wir zum Fußballspiel, nicht wahr?
- Genau. Wann machst du die Hausaufgaben?
- Vor dem Fußballspiel!
- Ich nach dem Fußballspiel!

Slova, která se v němčině vyslovují stejně jako v angličtině

Slova, která pod vlivem angličtiny mohou žáky svádět k výslovnostním chybám

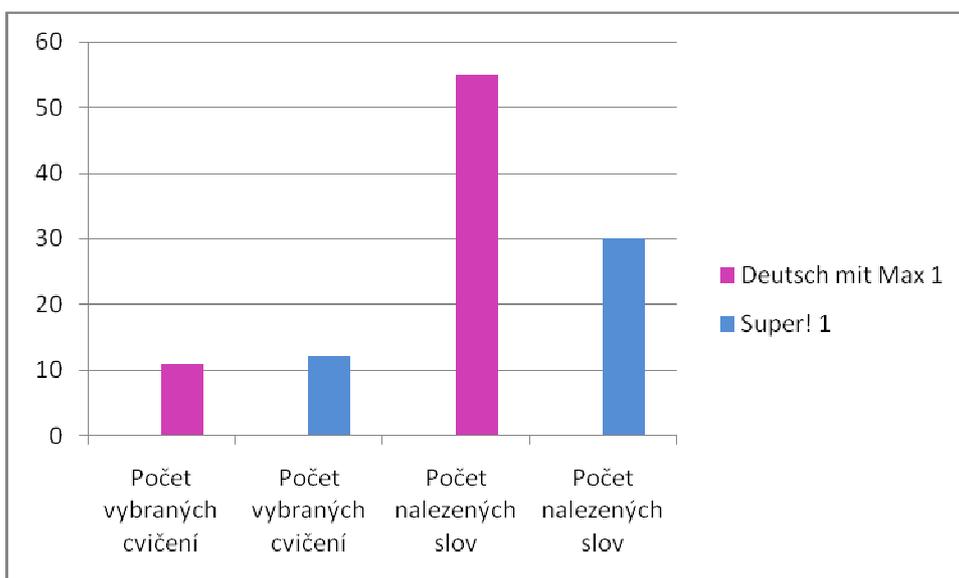
Závěr:

Z 8. lekce učebnice Super! 1 jsem vybrala 12 cvičení, ve kterých se nachází slova vybraná z kapitoly Analýza učebnic, která mají nějaký vztah k angličtině. Jak lze vidět

v předchozích grafech, celkem se jedná o 30 slov. Z toho 11 slov, která se v němčině vyslovují stejně jako v angličtině a 19 slov, která pod vlivem angličtiny mohou žáky svádět k výslovnostním chybám.

8.2.1 Srovnání analýz cvičení v obou lekcích

Počet vybraných cvičení, ve kterých se nachází slova se vztahem k angličtině, se v obou učebnicích téměř neliší. V učebnici Deutsch mit Max 1 se jedná o 11 cvičení, v učebnici Super! 1 o 12 cvičení. Obě lekce se ale liší v počtu nalezených slov. V 3. lekci učebnice Deutsch mit Max 1 se celkem nachází 55 slov se vztahem k angličtině, v 8. lekci učebnice Super! 1 je to 30 slov, což je o 45,5% slov méně.

9. Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala nácvikem výslovnosti ve výuce němčiny jako dalšího cizího jazyka po angličtině.

V teoretické části jsem se věnovala především jevům na suprasegmentální a segmentální úrovni. V rámci suprasegmentální úrovně jsem popsala jevy podstatné pro nácvik správné výslovnosti, a to vždy v rámci němčiny, angličtiny a češtiny. V praktické části jsem se zabývala učebnicemi němčiny „Deutsch mit Max 1“ a „Super! 1.“ Provedla jsem analýzu slov ze slovníků v učebnicích, přičemž jsem se zaměřila na slova, která mají vztah k angličtině. Dále jsem provedla analýzu jedné lekce z každé z učebnic.

Při provádění analýzy slov z učebnic jsem dospěla k zajímavému zjištění. Pro určení procentuálního podílu slov, která mají vztah k angličtině, bylo nutné zjistit nejprve celkový počet slov ze slovníků. Jelikož se obě učebnice nachází na úrovni A1, počet slov ve slovnících by měl být přibližně 350. Obě učebnice tento počet překročily. Ve slovníku učebnice „Deutsch mit Max 1“ se nachází celkem 593 slov, což je o 1,69 násobek více. V učebnici „Super! 1“ se nachází 1365 slov, což je o 3,9 násobek více.

Cílem analýzy slov ze slovníků v učebnicích bylo zjistit podíl slov majících vztah k angličtině, která se ve slovnících nachází. Nalezená slova jsem rozdělila do dvou kategorií, na slova, která se v němčině vyslovují stejně jako v angličtině a na slova, která pod vlivem angličtiny mohou žáky svádět k výslovnostním chybám. Těchto slov je ve slovníku učebnice „Deutsch mit Max 1“ 9,95 %, v učebnici „Super! 1“ je to 8,06 %. Výsledky jsou téměř stejné.

Autoři do učebnic slova mající vztah k angličtině zařadili záměrně. Tato slova totiž umožňují žákům snadnější učení se němčině jako dalšímu cizímu jazyku po angličtině. Myslím si, že to je velmi dobrý nápad, protože se němčinu učí stále méně dětí. Většina z nich dává přednost angličtině. Učebnice němčiny, které obsahují slova se vztahem k angličtině, by mohly k učení se němčiny nalákat více dětí.

Po analýze slov jsem se zabývala analýzou 3. lekce v učebnici „Deutsch mit Max 1“ a 8. lekce v učebnici „Super! 1.“ Z lekcí jsem vybírala taková cvičení, ve kterých se nachází slova se vztahem k angličtině. Zjistila jsem, že v uvedené lekci učebnice

„Deutsch mit Max 1“ se těchto cvičení nachází 11, v učebnici „Super! 1“ se jedná o 12 cvičení. Celkový počet slov se vztahem k angličtině, která jsem vybrala z uvedené lekce „Deutsch mit Max 1“ je 55, v učebnici „Super! 1“ je to 30 slov.

Resümee

In meiner Bachelorarbeit habe ich mich mit der Einübung der Aussprache im Deutschunterricht als zweite Fremdsprache nach Englisch befasst.

Im theoretischen Teil der Arbeit habe ich mich den Phänomenen auf der suprasegmentalen und segmentalen Ebene gewidmet. Im Rahmen der suprasegmentalen Ebene habe ich die wesentlichen Phänomene für die Einübung der Aussprache beschrieben, dies immer im Rahmen Deutsch, Englisch und Tschechisch. Im praktischen Teil der Arbeit habe ich mich mit den Lehrbüchern „Deutsch mit Max 1“ und „Super! 1“ befasst. Ich habe eine Analyse der Wörter in den Wörterbüchern der Lehrbücher durchgeführt. Ich habe mich auf solche Wörter konzentriert, die eine Beziehung zum Englisch haben, dann habe ich eine Lektion in jedem Lehrbuch analysiert.

Bei der Analyse von Wörtern gelangte ich zu einer interessanten Feststellung gelangen. Für eine Bestimmung des prozentuellen Anteils von Wörtern, die eine Beziehung zum Englisch haben, musste ich zuerst die Gesamtzahl der Wörter in den Wörterbüchern feststellen. Weil beide Lehrbücher auf dem Niveau A1 sind, sollte die Gesamtzahl der Wörter in den Wörterbüchern sollte ungefähr 350 Wörter pro Artikel sein. Beide Lehrbücher haben diese Zahl überschritten. Im Wörterbuch „Deutsch mit Max 1“ sind insgesamt 593 Wörter, was 1,69 Mal mehr ist. Im Lehrbuch „Super! 1“ sind 1365 Wörter, was 3,9 Mal mehr ist.

Das Ziel der Analyse von Wörtern in den Lehrbüchern war, der Anteil der Wörter festzustellen, die eine Beziehung zum Englisch haben. Gefundene Wörter habe ich in zwei Kategorien unterteilt. Zur ersten Kategorie gehören Wörter, die eine gleiche Aussprache sowohl im Deutsch, als auch im Englisch haben. Zur zweiten Kategorie gehören Wörter, in welcher die Schüler auf Grund der englischen Aussprache Fehler in der deutschen Aussprache machen können. Diese Wörter betragen im Wörterbuch

„Deutsch mit Max 1“ 9,95 Prozent, im Wörterbuch „Super! 1“ sind es 8,06 Prozent. Die Ergebnisse sind also fast gleich.

Die Autoren der Lehrbücher haben die Wörter mit einer Beziehung zum Englisch absichtlich in den Lehrbüchern benutzt. Diese Wörter ermöglichen es den Schüler, einfacher Deutsch als zweite Fremdsprache nach Englisch zu lernen. Ich bin der Meinung, dass es eine gute Idee ist, weil immer weniger Kinder in Tschechien Deutsch lernen. Die Mehrheit von ihnen bevorzugt Englisch. Diese Lehrbücher, welche Wörter mit einer Beziehung zum Englisch haben, konnten mehr Schüler zum Deutschlernen bewegen.

Nach der Analyse von Wörter habe ich mich mit der Analyse der dritten Lektion in „Deutsch mit Max 1“ und der achten Lektion in „Super! 1“ befasst. Ich habe diejenigen Übungen ausgewählt, welche Wörter mit einer Beziehung zum Englisch enthalten. Diese Übungen sind in „Deutsch mit Max 1“ insgesamt elf Mal, und in „Super! 1“ 12 Mal vorhanden. Die Gesamtzahl von Wörter mit einer Beziehung zum Englisch, die ich in den Lektionen gewählt habe, ist in „Deutsch mit Max 1“ 55, in „Super! 1“ nur 30.

10. Seznam použité literatury

BOK, Václav. *Úvod do studia germanistiky*. České Budějovice: Pedagogická fakulta JU České Budějovice, 1992, 138 s., [6] s. obr. příloh. ISBN 80-704-0051-X

FIŠAROVÁ, Olga a Milena ZBRANKOVÁ. *Němčina A1: Deutsch mit Max. 1. vyd.* Plzeň: Fraus, 2006-2007, 6 sv. ISBN 978-80-7238-595-92

GERHARD, Neuner a Anta KURSIŠA. *Super! 1.* Hueber, 2014. ISBN 978-3-19-001063-9.

CHUDOMELOVÁ, Věra a Karina MATĚJŮ. *Maturitní otázky - český jazyk*. Praha: Fragment, 2008, 155 s. ISBN 978-80-253-0602-4.

KOVÁŘOVÁ, Alena. *Úvod do fonetiky a fonologie němčiny*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003, 60 s. ISBN 80-210-3263-4

Lotko, E.: *Kapitoly ze současné rétoriky*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009. 202 s.

MACHAČ, Pavel. *Výslovnost němčiny: poznámky z teorie a cvičení. 2., přeprac. vyd.* Praha: Karolinum, 2008, 122 s. ISBN 978-80-246-1568-4

MUŽÍKOVÁ, Olga, Barbora MARKVARTOVÁ, Lenka KLUSÁČKOVÁ a Eleonora JEŘÁBKOVÁ. *Odmaturuj! z českého jazyka*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, 2002. ISBN 80-862-8536-7.

NELEŠOVSKÁ, Alena. *Pedagogická komunikace v teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005, 171 s. ISBN 80-247-0738-1.

PAČESOVÁ, Jaroslava. *Fonetika a fonologie současné angličtiny*. Brno: Masarykova univerzita, 1989, 155 s. ISBN 80-210-0000-7.

Primar: *Zeitschrift für Deutsch als Fremdsprache im Primarschulbereich*. Köln: H. Stam, 1995. ISSN 0942-0533.

SKALIČKOVÁ, Alena. *Fonetika současné angličtiny*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n.p., 1987. ISBN 14-230-87.

SKALIČKOVÁ, Alena. *Srovnávací fonetika češtiny a angličtiny*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1979. ISBN 17-306-79.

SKALIČKOVÁ, Alena. *Základy fonetiky angličtiny*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1973. ISBN 17-051-74.

Internetové zdroje

Aussprache - Der Satzakzent [online]. Cornelsen Verlag, 2006 [cit. 2015-02-04].
Dostupné z: <http://www.dw.de/popups/pdf/2826219/lektion-03-aussprache-der-satzakzent.pdf>

BIERSACK, Sonja. *Systematische Aussprachefehler deutscher Muttersprachler im Englischen. Eine phonetisch-phonologische Bestandsaufnahme*. 2002, 130 s. Dostupné z: <http://www.phonetik.uni-muenchen.de/forschung/FIPKM/vol39>

Fonologie češtiny: Dvojhlásky [online]. 2014 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Fonologie_%C4%8De%C5%A1tiny#Dvojhl.C3.A1sky

KRČMOVÁ, Marie. FILOSOFICKÁ FAKULTA MU BRNO. *Fonetika: Transkripce* [online]. 2007 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/elportal/estud/ff/js07/fonetika/materialy/ch02s03.html>

LINGEA. *Nechybujte.cz: Slovník českých synonym* [online]. 2014 [cit. 2015-02-06].
Dostupné z: <http://www.nechybujte.cz/>

Přízvuk [online]. 2014 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99%C3%ADzvuk>

Rámcové vzdělávací programy [online]. 2011-2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/cinnosti/kurikulum-vseobecne-a-odborne-vzdelavani-a-evaluace/ramcove-vzdelavaci-programy?lang=1>

RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.
Upravený_RVPZV_se zapracovanými změnami_300613. 2013, 142 s. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/433>